

STOKKIE STIEN

De lèste mèter mure stund baoven eerde.

De wereld lag noe weerdeloos te weien.

Het stof lèut alle resten ondersneien.

De mèensen zèden: daor völt weer een verkeerde.

*Een magie zei, wat vaar hèur altied leerde,
van 'old' en 'mooi', en lèut hèur lopend leiden.*

Ze stund wat op het leste puun te dreien.

Een stokkie stien gunk mit, toen vaar hum keerde.

Een vlinder kröp zoe mooi uut zien cocon.

Hij slat zien zachte vleugels uut en vlög.

Hij gef oonz'ogen het mooiste wat hie hef.

*Een plek'eparst in asfalt en beton,
verlös zien moois, tut niks meer mèensen zög.*

Of 't mut dat stokkie wèzen, dat zeerte gef.

Veldeling, 1988.

< **Gedicht** bij de afbraak van de directeurswoning van Bethesda. Het enige restant van dit gebouw is een deel van een van de cijfers op de gevel. Zo zijn er meer 'stukjes', foto's, restanten. Herinneringen aan verdwenen schoonheid. Pijnpunten bij een plaats die zijn verleden mist.

HOOGEVLEEN

DE CENTRUMRAND

***TOEN EN NU
IN BEELD***

Toen

Bouwen
Dorpsgezichten
Bedrijven
Overige gebouwen
Mobiliteit
Ontspanning
Portretten
Curiositeiten
Slopen

Toen en Nu

*De centrumrand
van Hoogeveen*
Toen en Nu in Beeld

Nu

Verval
Bentinckspark
Fabrieksstraten
Actuele monumenten
Moderne architectuur

De Toekomst

*Alleen een foto
als herinnering ?*

RWJ-PUBLISHING

Voor u ligt een fotoboek over de centrumrand van Hoogeveen. Het boek is een aanvulling op 'Hoogeveen. Het Historisch Stadscentrum. Toen en Nu. In Beeld' dat ik in 2014 heb uitgegeven. De buitendorpen van Hoogeveen, hoewel niet minder interessant, vallen dus nagenoeg buiten het bestek van dit boek.

Er zijn reeds veel boeken over Hoogeveen verschenen: veelal boeken met historische foto's, jubileumboeken of PR- boeken en in de trant van hoe mooi Hoogeveen wel is. Het is niet allemaal kommer en kwel in Hoogeveen, maar ik wil in mijn fotoboek ook de schaduwzijden van de monumentenzorg wat meer belichten en hoop zo de lezer een spiegel voor te houden.

Nostalgie is voor mij de voornaamste reden om dit boek te maken. In mijn vorige boek liet ik blijken dat ik het jammer vind dat veel van de architectuur die herinnert aan de unieke geschiedenis van Hoogeveen voorgoed is verdwenen. Gelukkig zijn er nog oude gevels herkenbaar in de binnenstad: laten we hier zuinig op zijn voor komende generaties.

Mijn eigen ervaringen spelen ook een belangrijke rol. Omdat ik na lange tijd weer in Hoogeveen ben komen wonen merk ik dat de omgeving erg is veranderd. In 1983 vertrok ik uit Hoogeveen. Ik woonde toen aan de Kymmellstraat. Sedert 2007 woon ik weer in Hoogeveen. Ik heb veel jeugdherinneringen aan Hoogeveen en heb hier een gevoel bij. Er is veel veranderd in Hoogeveen de laatste 25 jaar en in mijn beleving niet alles positief.

Uiteraard blijft dit een subjectief iets. Waar de een blij is met het opruimen van al die 'oude troep' voelt de ander zich machteloos bij een gemeentelijk beleid dat te weinig aandacht schenkt aan het behoud van het materiële erfgoed in Hoogeveen.

Zelf hecht ik veel waarde aan oude gebouwen. Ze hebben vaak mooie stijlelementen en zijn met liefde gemaakt. Vaak vertellen ze iets over de streekgeschiedenis en belangrijke families die hier gewoond hebben. Ook vertellen oude bedrijfsgebouwen iets over families die vanouds in Hoogeveen gevestigd waren en de basis hebben gelegd voor veel bedrijven.

Veel oude bedrijfsgebouwen zijn verdwenen. De voormalige houthandel Robaard & de Jonge B.V. aan de Wethouder Robaardstraat 1 wordt momenteel 'in stilte' afgebroken.

Ik vind het ook jammer dat een voorziening als het buitenbad aan de Bentincksdijk is verdwenen. Het voormalige buitenbad was dan wel geen monument in die zin dat het erg oud was, maar het was wel iets typisch Hoogeveen. Dat geldt ook voor oude straatbeelden en stadsgezichten met kanalen, parken, bomenlanen en de vele spelende kinderen.

Veel is reeds weg uit Hoogeveen. Soms kwam ik echter nog verrassende doorkijkjes tegen, zoals aan de Spoordijk. Hopelijk blijft dit bewaard voor het nageslacht. Ook werd ik bij tijd en wijle overvallen door weemoed bij het zien van de taferelen op historische foto's. Zo is het nauwelijks voor te stellen dat in de jaren 60 weilanden lagen waar in koeien graasden, achter het huidige politiebureau in Hoogeveen aan de Griendtsveenweg.

Niet alles kan bewaard worden, maar volgens mij is de gemeente Hoogeveen nogal vaak met de botte bijl tekeer gegaan. Zo is ook het historische stationsgebouw met de grond gelijk gemaakt. Ook de omringende hotels en monumentale bomen moesten er aan geloven. In deze strakgetrokken omgeving is de historische context geheel zoek. Er rest een lege ruimte met grasveld waar de gemeente veel moderne kantoorpanden wil vestigen. Ook de restauratie is uit het station verdwenen, hetgeen geen erg gastvrije indruk maakt.

Het heeft niet veel zin meer om zich druk te maken over wat voorgoed weg is. Laten we energie steken om te bewaren wat er nog aan oude monumenten over is. De enkele industrie-panden uit het begin van de 20^e eeuw liggen er nu verloren bij. Dat geldt tevens voor veel van de architectuur uit de naoorlogse jaren en de jaren 70 van de 20^e eeuw.

Zo maakt het voormalige belastingkantoor aan de Carstenstraat op mij een grauwe indruk. Het onkruid groeit tussen de tegels. Posters zijn op de ramen geplakt. De muren zijn met mos aangeslagen. Als het gebouw goed was onderhouden was zou het er stralend wit uitzien. Ik ben bang dat zo'n gebouw snel met de grond gelijk wordt gemaakt.

Ik maak me dus zorgen over de monumenten aan de centrumrand van Hoogeveen. Een belangrijke reden om dit boek te maken is voor mij dan ook het behoud van wat er nog over is van het materiële erfgoed in Hoogeveen (aan de rand van het centrum).

De eerste hoofdstukken (bouwen, dorpsgezichten, bedrijven, overige gebouwen, mobiliteit, ontspanning, portretten, curiositeiten, slopen) bestaan uit foto's uit de oude doos die vooral de sfeer van toen in Hoogeveen tot uitdrukking brengen.

Om de leegte voelbaar te maken die verdwenen straatbeelden achterlaten heb ik evenals in mijn vorige boek er voor gekozen om actuele foto's te maken vanuit hetzelfde perspectief als de historische foto's. Deze staan in een apart hoofdstuk. Foto's zijn concreet en daar kan men niet omheen. Wat dat betreft vertelt een foto meer dan een duur rapport.

Veel bedrijfsgebouwen, zoals aan de Griendtsveenweg, zijn verdwenen. Ook is de omgeving rondom deze gebouwen ingrijpend veranderd, waardoor ik in sommige situaties onvoldoende houvast had om een historische foto naast een actuele foto te maken. Veelal gaven de historische foto's echter wel voldoende houvast en herkende ik bepaalde gevels in het huidige straatbeeld waardoor ik goed kon bepalen vanuit welke positie ik een actuele foto kon nemen vanuit hetzelfde perspectief als de historische foto (ansichtkaart).

Vanaf het hoofdstuk 'De centrumrand van Hoogeveen. Toen en Nu. In Beeld' staan bij de foto's het huidige adres. Deze adressen staan in alfabetische volgorde met een uitgebreide omschrijving bij de betreffende foto's in een aparte bijlage 'Locatieoverzichten'. Ik vond het belangrijk de foto's in een groot formaat te publiceren zonder dat de aandacht van de lezer wordt afgeleid door uitgebreide teksten direct bij de foto's. Aan de hand van de foto's kan de lezer zich een eigen beeld vormen over de monumentenzorg in Hoogeveen.

In de bijlage 'Locatieoverzichten' verwijzen de paginanummers naar de betreffende foto's. Bij de omschrijving heb ik tevens de geografische coördinaten van Google Maps van het object en de opnamepositie van waaruit ik de foto heb gemaakt genoemd. Ik vind het belangrijk de coördinaten er bij te vermelden zodat men aan de hand van de foto's

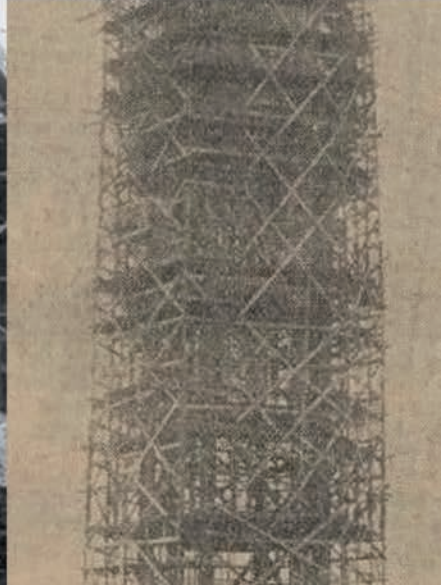
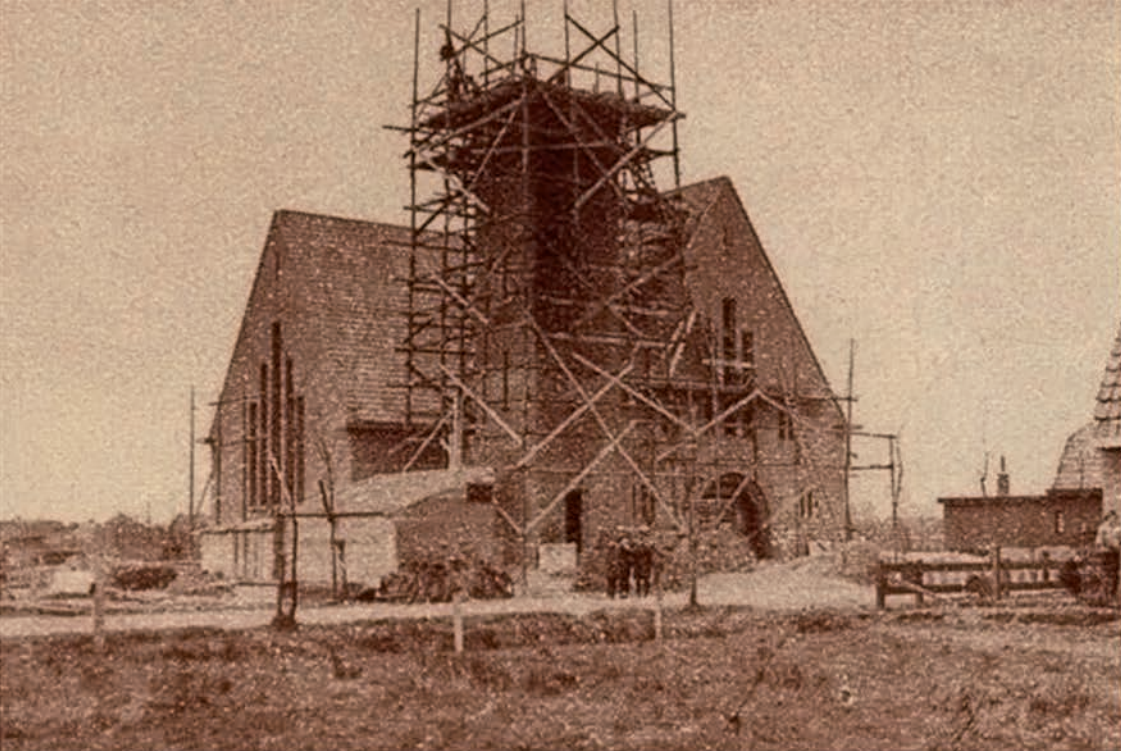
en de bijbehorende coördinaten kan bepalen wat er staat of ooit heeft gestaan. Het boek is immers een tijdsdocument en de situatie kan er over 10 jaar heel anders uitzien.

In een aparte bijlage staan de papieren en digitale bronnen die ik heb gebruikt om de juiste informatie bij de foto's te geven. Belangrijk hierbij waren tevens mijn eigen waarnemingen tijdens het struinen door Hoogeveen. Mondelinge bronnen wezen me soms een bepaalde richting op, maar bleken veelal onbetrouwbaar. Ik hoop dan ook dat mijn fotoboek een bijdrage levert aan het vastleggen van objectieve informatie over de status van de monumentenzorg in Hoogeveen en dat de gemeente hier ook gebruik van maakt.

Ik heb veel gebruik gemaakt van de historische foto's, veelal prentbriefkaarten, die staan op de website <http://www.oudhoogeveen.nl/> (voorheen <http://www.hoogeveen2000.com/>). Een bezielende website voor en door Hoogeveners. De webbeheerder Henk Jonker wil ik hiervoor bedanken evenals de mensen die foto's voor deze website hebben aangeleverd. Ik heb er voor gekozen om geen geld te besteden aan de aanschaf van foto's bij instellingen, zoals het Drents Archief. Soms waren de historische foto's die ik gebruikte van de website van oud Hoogeveen in een erg lage resolutie en hadden enkele beschadigingen. Met Photoshop heb ik eventuele oneffenheden weggewerkt en de foto's iets verscherpt.

Ik wens de lezer veel kijk- en leesplezier en ik hoop dat het boek u zal inspireren !

BOUWEN

DORPSGEZICHTEN

Gezien vanaf „het Hoekie” — Hollandsche Veld.

Haagje, Hoogeveen

Waterpartij Spaarbankbosch. Hoogeveen.

Hoogeveen

In het bosch.
Hooge bank

In het Spaarbankbosch. Hoogeveen.

Venesluis - Hoogeveen

Veenesluis te HOOGVEEN.

*Wintergezicht 1908 van Hoogeveen
en Omstreken.*

